

Rot

Vi er en av de familiene som har det rotete. At det er noe som plager meg, ikke voldsomt, men jevnt og stille, blir tydelig i måten jeg formulerer det på — at vi er en av flere familier som har det slik, er åpenbart en måte å ufarliggjøre rotet på, spre det ut på flere hender og gjøre det mindre. Det er ikke bare vi som har det rotete, vi tilhører en større gruppe, så det å ha det rotete er en vanlig menneskelig tilstand, og ingenting å skamme seg over. Men det er nettopp det jeg gjør. Når det banker på døren her og jeg åpner opp, slik at den besøkende kan se inn i gangen, hvor skoene og støvlene ikke står inntil veggen eller på skostativet, men ligger strødd utover gulvet, og benken under vinduet er full av alle slags klær, og til og med håndklær som barna har lagt fra seg på sin vei fra badet til stua, og det fra veggen under trappen stiger opp et lite fjell, av rulleskøyter, sykkelhjelmer, ridehjelmer, ridebukser, gymposere, ransler, og det mellom alt dette ligger løv, stilker, gresstrå, jordklumper og småstein, i tillegg til luer og votter, skjerf og sokker, skammer jeg meg, og vil bare at gjesten skal gå, for at denne skammen, som flakker i meg lik en av de store, hule figurene som det blir blåst luft gjennom, og som står blafrende utenfor kjøpesentre eller fastfoodrestauranter, skal stilne. Men de som kommer hit, er oftest foreldre til barnas venner, som enten skal hente eller bringe sine egne barn, og da er det naturlig å invitere dem inn, i alle fall i gangen, mens barnet deres tar av eller på seg yttertøyet. Da tenker jeg alltid at dette er siste gang de kommer hit, når de ser hvor rotete vi har det. Av og til når de står slik i gangen for å hente, er barna oppe i andre etasje, noen ganger hender det at de ikke vil komme med, og siden jeg ikke kan overtale andres nektende barn slik jeg kan med mine egne, ved å lirke og lokke, argumentere, tilby og true, må da denne faren eller moren selv gå opp i andre etasje, hvor det er enda mer rotete. Det er forferdelig. Men alle later som ingenting, selv om rotet vi står oppi, naturligvis er noe de også tenker på. Aldri har noen besøkende sagt,

skal si dere har det rotete! Jeg har aldri sett på maken! Og slik vil dere ha det? Dere burde rydde! Vi holder Tilda borte herfra til dere har skjerpet dere. Hvis dere kan, da?

Rotet i huset ser ut til å følge bestemte lover, det samler seg på bestemte steder. På kjøkkenbenken, under skapene med kopper og glass, hvor vi pleier å legge posten, vokser det alltid opp en enorm haug, ikke bare med konvolutter og reklame, aviser og pakker, men også bøker, leker, poser, plastbokser, sokker, penner og tusjer, hårstrikker, verktøy, skruer og spikre, sikringer og lyspærer. Denne haugen vokser sakte og følger en helt annen rytme enn haugen på den motstående benken, med utslagsvasken, hvor et berg av oppvask brått stiger opp, for på gode dager å forsvinne etter bare noen timer, mens det på dårlige dager kan vokse videre også der. I andre etasje er også rotet statisk, det består for det meste av leker og hvelver seg fra langveggene og inn mot midten av rommene, hvor en ganske smal sti holdes åpen. I det hele tatt er ikke måten rotet sprer seg ut på helt ulik måten snø fordeler seg på i skogen, noen steder liggende oppetter trestammer, andre steder i dype fonner, atter andre steder spredt utover i ganske tynne lag. Men rot er ikke et begrep som gir mening i naturen, uansett hvor vilt et kratt vokser eller hvor mange trær en storm har veltet eller en brann forkullet, og slik er det fordi naturen ikke har to nivåer, et ideelt og et reelt, men bare eksisterer i det ene, det reelle. En husholdning eller en familie, derimot, eksisterer i det reelle og strekker seg mot det ideelle. Alle tragedier springer ut av denne dobbeltheten, men også alle triumfer. Og det er følelsen av triumf som preger meg nå, når kjøkkenet i huset på den andre siden av plenen, lysende som en togkupé i mørket, hvor jeg bare for noen timer siden ryddet og vasket til jul, er skinnende rent og blankt.

Karl Ove Knausgård